

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ - ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ

Το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, μετά τη δημοσιοποίηση της πρότασης για το Τεχνολογικό Λύκειο παρέχει επιπλέον διευκρινίσεις σε θέματα που ενδεχομένως υπάρχουν απορίες.

Αναλογία μαθημάτων γενικής παιδείας στο Τεχνολογικό Λύκειο και στο ΕΠΑ.Λ

Αποτελεί κοινή διαπίστωση ότι η πλειονότητα των μαθητών που, μέχρι τώρα, επιλέγουν την Τεχνική - Επαγγελματική εκπαίδευση παρουσιάζει σημαντικά μαθησιακά κενά, κυρίως στην Ελληνική Γλώσσα και στα Μαθηματικά, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι αυτοί οι μαθητές στερούνται ικανοτήτων και δεν έχουν δυνατότητες εξέλιξης, μέσω του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος.

Αυτές όμως οι μαθησιακές ελλείψεις αποτελούν σημαντική τροχοπέδη στην πρόοδο των μαθητών. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις όπου οι καθηγητές ειδικοτήτων αναγκάζονται να διδάξουν απλά μαθηματικά, προκειμένου οι μαθητές τους να κατανοήσουν την ύλη του μαθήματος ειδικότητας. Με άλλα λόγια, θα λέγαμε ότι δεν έχει κανένα νόημα να προσπαθούμε να διδάξουμε συστήματα εξισώσεων με πολλούς αγνώστους, σε μαθητές που δεν έχουν κατανοήσει την διαδικασία επίλυσης μιας εξίσωσης πρώτου βαθμού.

Για τον λόγο αυτό τα Μαθήματα Υποστήριξης στην Ελληνική Γλώσσα και στα Μαθηματικά, ενταγμένα στο ωρολόγιο πρόγραμμα της Α' και Β' τάξης, αποτελούν βασικό δομικό συστατικό των προγραμμάτων σπουδών του Τεχνολογικού Λυκείου. Όπως έχει αναφερθεί, στη διδακτέα ύλη αυτών των μαθημάτων θα περιλαμβάνονται και επιλεγμένα κεφάλαια από διδαχθείσα ύλη προηγούμενων εκπαιδευτικών βαθμίδων.

Τα Μαθήματα Υποστήριξης δεν ενισχύουν μόνο τη γενικότερη μόρφωση των μαθητών, αλλά αποτελούν προϋπόθεση για την κατανόηση και των άλλων μαθημάτων, είτε πρόκειται για μαθήματα γενικής παιδείας, είτε πρόκειται για μαθήματα ειδικοτήτων. Επομένως, γίνεται εμφανές ότι η προστιθέμενη αξία αυτών των μαθημάτων είναι μέγιστη.

Εκτιμάται ότι οι περισσότεροι μαθητές των Τεχνολογικών Λυκείων θα συμμετέχουν στα Μαθήματα Υποστήριξης, μέχρι το Νέο Σχολείο να επιτύχει τον περιορισμό των μαθησιακών κενών, των αποφοίτων της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, μέσα από τα νέα προγράμματα σπουδών και τις ενδεδειγμένες παιδαγωγικές διαδικασίες. Για τον λόγο αυτό τα Μαθήματα Υποστήριξης συνυπολογίζονται στα μαθήματα γενικής παιδείας, τα οποία, πρακτικά, θα τα παρακολουθούν σχεδόν όλοι οι μαθητές του Τεχνολογικού Λυκείου, για μια μεταβατική τουλάχιστον χρονική περίοδο.

Τα Μαθήματα Υποστήριξης θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως υποχρεωτικά με διαβαθμισμένη διδακτέα ύλη, ανάλογα με το επίπεδο γνώσεων των μαθητών. Στην περίπτωση αυτή όμως θα αφαιρούσαμε ένα σημαντικό κίνητρο για τους μαθητές, το οποίο τους βοηθά να δείξουν την απαιτούμενη επιμέλεια και το ενδιαφέρον για την επιτυχία τους σε αυτά τα βασικά μαθήματα.

Παρατηρώντας τον παρακάτω πίνακα διαπιστώνουμε ότι, στην Α' τάξη του Τεχνολογικού Λυκείου, τα μαθήματα Γενικής Παιδείας διδάσκονται 19 ώρες, συν δύο ώρες το μάθημα «Αρχές Οικονομίας» που έχει ενταχθεί στα Μαθήματα Βασικών Δεξιοτήτων, συν τέσσερις ώρες τα Μαθήματα Υποστήριξης, σύνολο 25 ώρες την εβδομάδα. Αντίστοιχα στο ΕΠΑ.Λ τα μαθήματα

Γενικής Παιδείας διδάσκονται επίσης 25 ώρες, μέσα στις οποίες συμπεριλαμβάνεται και το δίωρο μάθημα «Αρχές Οικονομίας».

Στη Β' τάξη του Τεχνολογικού Λυκείου διδάσκονται ένδεκα ώρες την εβδομάδα μαθήματα Γενικής Παιδείας, συν τέσσερις ώρες Μαθήματα Υποστήριξης, σύνολο 15 ώρες.

Μαθήματα Γενικής Παιδείας στο Τεχνολογικό Λύκειο και στα ΕΠΑ.Λ					
	Α' Τάξη	Β' Τάξη	Γ' Τάξη	Δ' Τάξη	ΣΥΝΟΛΑ
Τεχνολογικό Λύκειο	19 + 2 + 4	11 + 4	8	6	48 + 6 = 54
ΕΠΑ.Λ	25	17	12	-	54

Όπως φαίνεται και από τον πίνακα, μέσα στην τριετία, το Τεχνολογικό Λύκειο, σε σχέση με το ΕΠΑ.Λ, παρουσιάζει ένα έλλειμμα έξι ωρών (αναλογικά δύο ώρες ανά έτος) στα Μαθήματα Γενικής Παιδείας. Αυτό το έλλειμμα καλύπτεται πλήρως, για όσους μαθητές θα συνεχίσουν και στο 4^ο έτος. Σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί δραματική η μείωση των ωρών, αυτών των μαθημάτων ή να υποστηριχθεί ότι οδηγεί σε υποβάθμιση της γενικής παιδείας στο Τεχνολογικό Λύκειο.

Εβδομαδιαίο Ωράριο Διδασκαλίας Τεχνολογικού Λυκείου.

Το εβδομαδιαίο ωράριο διδασκαλίας του Τεχνολογικού Λυκείου, όπως φαίνεται και από τον πίνακα που ακολουθεί, είναι σε σχετική αντιστοιχία με αυτό του Νέου Λυκείου και δεν ξεπερνάει τις 35 ώρες εβδομαδιαίως.

Εβδομαδιαίο Ωράριο Διδασκαλίας			
	Α' Τάξη	Β' Τάξη	Γ' Τάξη
Τεχνολογικό Λύκειο	31 + 4	31 + 4	35
Νέο Λύκειο	32	33	35

Τυχόν αύξηση του διδακτικού ωραρίου πέρα από τις 35 ώρες την εβδομάδα, αφενός θα δημιουργούσε πρόβλημα στις σχολικές μονάδες, αφετέρου θα περιόριζε τον ελεύθερο χρόνο των μαθητών, που είναι απαραίτητος τόσο για τις κοινωνικές τους δραστηριότητες, όσο και για την ανάπαυσή τους.

Τα μαθήματα της Φυσικής, της Χημείας και της Βιολογίας στο Τεχνολογικό Λύκειο

Οι μαθητές στο Γυμνάσιο αποκτούν τις βασικές γνώσεις Φυσικής και Χημείας, τις οποίες ολοκληρώνουν στην Α' τάξη λυκείου.

Η Α' τάξη του Τεχνολογικού Λυκείου, εναρμονισμένη σε μεγάλο βαθμό με την Α' τάξη του Νέου Λυκείου, αποτελεί μια τάξη γενικής παιδείας και προσανατολισμού. Στην Β' και Γ' τάξη του Τεχνολογικού Λυκείου οι μαθητές έχοντας επιλέξει Τομέα και Ειδικότητα προετοιμάζονται για τον επαγγελματικό στίβο, ενώ παράλληλα λαμβάνουν τις απαραίτητες γνώσεις γενικής μόρφωσης.

Στην Τεχνική - Επαγγελματική Εκπαίδευση τα περισσότερα από τα γνωστικά αντικείμενα των διαφόρων Ειδικοτήτων εδράζουν σε αντίστοιχα επιστημονικά πεδία, των φυσικών, οικονομικών και παιδαγωγικών επιστημών. Οι μαθητές της κάθε ειδικότητας διδάσκονται με επάρκεια

εφαρμοσμένες επιστημονικές γνώσεις, οι οποίες είναι προσαρμοσμένες στα διδακτικά αντικείμενα των ειδικοτήτων και στο επίπεδο σπουδών αυτής της εκπαιδευτικής βαθμίδας.

Για παράδειγμα, σε ειδικότητες του Τομέα Υγείας υπάρχουν μαθήματα στα οποία διδάσκεται εφαρμοσμένη Βιολογία, Χημεία αλλά και Φυσική, σε ειδικότητες του Τομέα Μηχανολογίας διδάσκεται εφαρμοσμένη Μηχανική και Θερμοδυναμική, σε ειδικότητες του Τομέα Ηλεκτρονικής υπάρχουν μαθήματα που διδάσκονται Ηλεκτρισμός, Ηλεκτρομαγνητισμός, Οπτική κ.ο.κ.

Επομένως, η θεωρητική διδασκαλία επιπλέον Φυσικής, Χημείας και Βιολογίας θα ήταν πλεονασμός, αφού τα μαθήματα αυτά διδάσκονται σε εφαρμοσμένη μορφή, στο μέτρο και στον βαθμό που σχετίζονται με την κάθε ειδικότητα.

Κάτι αντίστοιχο συμβαίνει και στο Νέο Λύκειο, όπου στην Κατεύθυνση Β, της Β' τάξης λυκείου διδάσκεται μόνο ένα δίωρο το μάθημα «Αρχές Φυσικών και Περιβαλλοντικών Επιστημών», ενώ στις Κατευθύνσεις Β και ΑΒ, της Γ' τάξης, δεν διδάσκονται καθόλου μαθήματα Φυσικής, Χημείας ή Βιολογίας, λόγω της διαφορετικής εξειδίκευσης που υπάρχει σε αυτές τις Κατευθύνσεις. Κατ' αναλογία μπορούμε να πούμε λ.χ. ότι ο μαθητής του Τομέα Οικονομίας Διοίκησης δεν χρειάζεται επιπλέον γνώσεις Φυσικής, ούτε ο μαθητής της Ειδικότητας Βρεφονηπιοκόμων επιπλέον γνώσεις Χημείας.

Σε ότι αφορά στην πρόσβαση στα Τ.Ε.Ι. με Ειδικές Εξετάσεις, ως γνωστόν, οι μαθητές δεν εξετάζονται στα μαθήματα της Φυσικής, της Χημείας ή της Βιολογίας.

Για όσους μαθητές εισαχθούν στα Τ.Ε.Ι. και εφόσον η ειδικότητά τους σχετίζεται με αυτά τα μαθήματα, η διδασκαλία τους ξεκινά από τα βασικά κεφάλαια, αλλά σε πολύ μεγαλύτερη εμβάθυνση, πράγμα που απαιτεί καλή γνώση μαθηματικών.

Το τμήμα «Γενικής Παιδείας» του Τεχνολογικού Λυκείου

Το Τεχνολογικό Λύκειο έχει σχεδιαστεί αφενός για να προσφέρει γενική μόρφωση και αφετέρου για να εκπαιδεύει τα στελέχη μεσαίου επιπέδου προσόντων, ώστε οι απόφοιτοί του, έχοντας αποκτήσει ειδίκευση, να μπορούν να διεκδικήσουν αντίστοιχες θέσεις εργασίας.

Στο πνεύμα όμως των ανοικτών εκπαιδευτικών διαδρομών το Τεχνολογικό Λύκειο παρέχει επίσης τρεις διαφορετικούς τρόπους πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, μια εκ των οποίων είναι το τμήμα «Γενικής Παιδείας». Αυτή η επιλογή ουσιαστικά εντάσσεται στη φιλοσοφία της οριζόντιας μετακίνησης, βάσει της οποίας σχεδιάστηκε το Τεχνολογικό Λύκειο και δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές να διαφοροποιούν τους εκπαιδευτικούς τους στόχους.

Τα τμήματα «Γενικής Παιδείας» ιδρύονται και λειτουργούν στο πλαίσιο της δομής του Τεχνολογικού Λυκείου. Στα τμήματα αυτά εφαρμόζονται ειδικά προγράμματα σπουδών με εμπλουτισμένη διδακτέα ύλη, για την ολοκληρωμένη προετοιμασία των μαθητών για τις πανελλαδικές εξετάσεις.

Η εισαγωγή στα πανεπιστήμια απαιτεί σοβαρή προετοιμασία και σε καμία περίπτωση οι εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών δεν μπορούν να καλυφθούν με 5+5 ώρες Μαθηματικά και 3+3 ώρες Φυσική την εβδομάδα, που διδάσκονται σήμερα όσοι επιλέγουν την ομάδα Β, των ΕΠΑ.Λ. Άλλωστε είναι γνωστό ότι το ποσοστό των μαθητών που εισάγονται στα πανεπιστήμια, από την ομάδα Β των ΕΠΑ.Λ είναι εξαιρετικά μικρό.

Η προσπάθεια προετοιμασίας για τις πανελλαδικές εξετάσεις, με παράλληλη επαγγελματική εκπαίδευση που οδηγεί σε απόκτηση πτυχίου ειδικότητας δεν πέτυχε, αφού οι απόφοιτοι των ΕΠΑ.Λ ούτε στα πανεπιστήμια κατορθώνουν να εισαχθούν, ούτε επάρκεια γνώσεων έχουν, για να μπορέσουν να σταδιοδρομήσουν ως επαγγελματίες.

Τα τμήματα «Γενικής Παιδείας» δεν αποτελούν την κύρια κατεύθυνση του Τεχνολογικού Λυκείου, όμως εκτός από τη σωστή προετοιμασία, προσφέρουν στους μαθητές που δεν θα πετύχουν στις εισαγωγικές εξετάσεις, τη δυνατότητα να εγγραφούν στο «Τμήμα Ειδίκευσης» της Γ΄ τάξης του Τεχνολογικού Λυκείου και να αποκτήσουν πτυχίο ειδίκευσης.

Τα μαθήματα Επιλογής /Προσανατολισμού

Τα μαθήματα Επιλογής/Προσανατολισμού που εισάγονται στο ωρολόγιο πρόγραμμα της Α΄ τάξης του Τεχνολογικού Λυκείου, λειτουργούν στη λογική ενός ενεργού επαγγελματικού προσανατολισμού, όπου ο μαθητής καλείται να επιλέξει χονδρικά δύο επαγγελματικά πεδία. Με τον τρόπο αυτό ο κάθε μαθητής αφενός έχει την ευκαιρία να διερευνήσει περισσότερο τα ενδιαφέροντα και τις κλίσεις του, προκειμένου να κάνει τη σωστή επιλογή και αφετέρου ωθείται στη λήψη μιας προσωπικής απόφασης, πράγμα που ενισχύει την υπευθυνότητά του. Επιπλέον, θα έχει περισσότερα κίνητρα για ενεργή συμμετοχή, αφού τα μαθήματα αυτά δεν θα του έχουν επιβληθεί, αλλά θα τα έχει επιλέξει μόνος του.

Τα μαθήματα Επιλογής/Προσανατολισμού έχουν σαν σκοπό να φέρουν τον μαθητή σε μια πρώτη επαφή με το αντικείμενο του Τομέα, χωρίς να εμβαθύνουν σε γνώσεις και δεξιότητες, γιατί δεν είναι δεδομένο ότι ο μαθητής θα επιλέξει τελικά αυτόν τον Τομέα.

Τα μαθήματα αυτά είναι προσανατολισμένα σε πρακτικές εφαρμογές, πράγμα που σημαίνει ότι, ανάλογα με το μάθημα, οι μαθητές θα έχουν τη δυνατότητα να κατασκευάζουν απλά έργα, να καλλιεργούν φυτά, να σχεδιάζουν κλπ. Επειδή δε, θα περιλαμβάνουν και πρακτικό μέρος, επιβάλλεται τα μαθήματα αυτά να είναι τρίωρης διάρκειας.

Ο αριθμός των μαθημάτων Επιλογής/Προσανατολισμού είναι κρίσιμος. Τα πολλά μαθήματα επιλογής δημιουργούν πρόβλημα στην διαμόρφωση του εβδομαδιαίου προγράμματος των σχολικών μονάδων και ενδεχομένως σε κάποιες περιπτώσεις να οδηγήσουν σε ολιγομελή τμήματα. Για τον λόγο αυτό έχει γίνει μια ομαδοποίηση διδακτικών αντικειμένων, χωρίς αυτή η ομαδοποίηση να συναρτάται με τον καθορισμό των Τομέων. Το ίδιο ισχύει και για τα μαθήματα Βασικών Δεξιοτήτων (εκτός της Ερευνητικής Εργασίας), τα οποία δεν περιελήφθησαν για δεύτερη φορά και στα Μαθήματα Επιλογής/Προσανατολισμού.

Επισημάνσεις για το 4^ο έτος

Στο ωρολόγιο πρόγραμμα του τμήματος Ειδίκευσης Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, έχουν προστεθεί και δύο μαθήματα γενικής παιδείας, διότι το τμήμα αυτό εξακολουθεί να είναι τμήμα εκπαίδευσης και όχι τμήμα κατάρτισης ή εξειδίκευσης. Άλλωστε, η προοπτική πρόσβασης στα Τ.Ε.Ι., δικαιολογεί την ύπαρξη και αυτών των μαθημάτων.

Σε ό,τι αφορά στις εξετάσεις Πιστοποίησης από κρατικό φορέα, μελετάται το ενδεχόμενο να συνδυαστούν και με την απόκτηση αδειών ασκήσεως επαγγέλματος, για τις Ειδικότητες που

απαιτούνται εξετάσεις, ώστε οι μαθητές να απαλλάσσονται από την υποχρέωση να δίνουν διπλές εξετάσεις.

Πρακτική Άσκηση – Μαθητεία

Η εισαγωγή της Πρακτικής Άσκησης και της Μαθητείας είναι ένα πάγιο αίτημα της τεχνικής - επαγγελματικής εκπαιδευτικής κοινότητας και έχει αναδειχθεί ως μείζον ζήτημα τόσο από την έρευνα αποτύπωσης της υφιστάμενης κατάστασης στα ΕΠΑ.Λ – ΕΠΑ.Σ., όσο και από δημοσκοπική έρευνα.

Λόγω των πολλών ιδιαιτεροτήτων που παρουσιάζει το θέμα αυτό, απαιτείται η ενδελεχή επεξεργασία του, ώστε να μην καταλήξει ο θεσμός της πρακτικής άσκησης και της μαθητείας ανενεργός, ούτε να προκύψουν θέματα εργασιακών σχέσεων.

Μελετάται η δυνατότητα συνδυασμού της πρακτικής άσκησης ή της μαθητείας, με την απόκτηση αδειών ασκήσεως επαγγέλματος, για τις Ειδικότητες που απαιτείται εργασιακή εμπειρία. Έτσι η όλη διαδικασία θα αποβαίνει προς όφελος του μαθητή και της κοινωνίας.